

Voorzitter

Aan de Sociaal-Economische Raad
t.a.v. de voorzitter,
dr. A.H.G. Rinnooy Kan
Bezuidenhoutseweg 60
2594 AW Den Haag

Den Haag, 25 november 2008

Geachte heer Rinnooy Kan, *beste Alexander,*

De Kamer heeft op grond van artikel 30 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal besloten, de Sociaal-Economische Raad advies te vragen over marktwerking. Ik u heb u daarvan bij brief van 11 november 2008 op de hoogte gesteld.

In de bijlage vindt u nader uitgewerkte onderzoekvragen en alsnog de overige relevante stukken.

Ik verzoek u om indien mogelijk het advies vóór het zomerreces van 2009 aan de Kamer (3 juli 2009) aan te bieden.

Met vriendelijke groet,

Gerdi A. Verbeet
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Bijlage

Onderzoeksvragen

Algemene visie op publieke belangen en marktwerking

1. Welke publieke belangen kunnen/moeten volgens de SER in algemene zin worden onderscheiden bij de introductie van (verdere) marktwerking? Kan hierbij ook ingegaan worden op de jurisprudentie in deze van het Hof van Justitie (op basis van art. 86, 2 EG)?
2. Op welke wijze kunnen publieke belangen bij de introductie van (verdere) marktwerking volgens de SER in algemene zin het beste worden verankerd/geborgd (in beleid, regelgeving en toezicht)?
3. Welke ongewenste gevolgen van de introductie van (verdere) marktwerking voor de borging van publieke belangen onderscheidt de SER in algemene zin? En op welke wijze kunnen deze gevolgen volgens de SER worden tegengegaan?
4. Heeft de SER, als het gaat om de borging van publieke belangen, in algemene zin een visie op de positie en belangen van speciale doelgroepen, bijvoorbeeld consumenten en werknemers?
5. Welke rol en positie ziet de SER in algemene zin weggelegd voor toezichthouders bij de introductie van (verdere) marktwerking, zowel in de beoogde eindsituatie als in transitieperiodes?

Visie op (verdere) marktwerking in specifieke sectoren

Kan de SER haar algemene visie op marktwerking en publieke belangen verder uiteenzetten/illustreeren aan de hand van enkele door de SER te kiezen concrete sectoren, en kan de SER daarbij nader ingaan op:

6. Welke effecten de introductie van marktwerking in deze sectoren volgens bestaande onderzoeken heeft gehad?
7. Wat er op basis van bestaand onderzoek gezegd kan worden over de doelmatigheid, kwaliteit, toegankelijkheid en werkgelegenheid in deze setoren na de introductie van (verdere) marktwerking? Wat is de mening van de SER over de wijze deze indicatoren worden geoperationaliseerd in het beleid en in het bestaande onderzoek?
8. Welke specifieke belemmeringen in deze sectoren er worden onderscheiden en welke ongewenste gevolgen van de introductie van (verdere) marktwerking en hoe de SER deze beoordeeld?
9. Op welke wijze de manier waarop de introductie van (verdere) marktwerking is vormgegeven, en dus welke instrumentkeuze is gemaakt (bijvoorbeeld concessieverlening, aanbesteding, verantwoordelijkheidsverdeling), van invloed is geweest op de gewenste en ongewenste gevolgen en de mogelijkheden tot bijsturing door de overheid?
10. Of en hoe kan worden gezorgd dat consumenten over voldoende informatie en middelen beschikken om beredeneerde keuzes te maken in de nieuw ontstane (markt-) situatie?
11. Is het instrumentarium van de marktmeesters die in deze sectoren optreden en de wijze waarop zij dat doen volgens de SER toereikend?

Visie op de toekomst

12. Voor welke sectoren ziet de SER mogelijkheden voor de introductie van (verdere) marktwerking in de toekomst en onder welke voorwaarden?
13. Wat is in het licht van de bovenstaande vragen de visie van de SER op de marktwerkingstoets die het kabinet dit jaar aan de Tweede Kamer heeft aangeboden?

Vergaderjaar 2008–2009

---

24 036

**Marktwerking, deregulering en
wetgevingskwaliteit**

Nr. 361

BRIEF VAN HET PRESIDIUM

Aan de leden

Den Haag, 6 november 2008

Op 30 september 2008 is door de Tweede Kamer een motie van het lid Vos c.s. (Kamerstuk 24 036, nr. 358) over marktwerking aangenomen.

Het Presidium heeft vervolgens de vaste commissie voor Economische Zaken verzocht een advies in deze uit te brengen, in de vorm van een concrete adviesaanvraag aan de Sociaal Economische Raad (SER). Deze brief (d.d. 5 november 2008) aan het Presidium van de vaste commissie voor Economische Zaken treft u hierbij aan (zie bijlage).

Het Presidium stelt u voor in te stemmen met deze adviesaanvraag.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
G. A. Verbeet

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
J. E. Biesheuvel-Vermeijden

Aan het Presidium

Den Haag, 5 november 2008

Inleiding

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft in haar procedurevergadering van 4 november jl. uw brief behandeld van 22 oktober jl. waarin u haar verzoekt om advies uit te brengen, in de vorm van een concrete adviesaanvraag aan de Sociaal Economische Raad (SER), over de uitwerking van de motie van het lid Vos c.s. (Kamerstuk 24 036, nr. 358) inzake marktwerking.

Bij deze breng ik u het advies van de commissie over.

Achtergrond verzoek

De SER wordt door de vaste commissie voor Economische Zaken gevraagd om, gelet op de lessen die getrokken kunnen worden uit marktwerkingoperaties in het verleden, aanbevelingen te doen over de introductie van (verdere) marktwerking in de toekomst.

De SER wordt daarbij verzocht om reeds bestaande studies, waaronder het recente onderzoek naar marktwerkingbeleid van de minister van Economische Zaken (Kamerstuk 24 036, nr. 343), bij dit advies te betrekken. Deze adviesaanvraag ligt wat de commissie betreft in het verlengde van het eerdere rapport van de SER «Ondernemerschap voor de publieke zaak».

De commissie verzoekt de SER om indien mogelijk het advies vóór het zomerreces van 2009 aan de Kamer (3 juli 2009) aan te bieden.

Onderzoeksvragen

De vaste commissie voor Economische Zaken stelt voor de volgende onderzoeksvragen aan de SER voor te leggen.

Algemene visie op publieke belangen en marktwerking

1. Welke publieke belangen kunnen/moeten volgens de SER in algemene zin worden onderscheiden bij de introductie van (verdere) marktwerking? Kan hierbij ook ingegaan worden op de jurisprudentie in deze van het Hof van Justitie (op basis van art. 86, 2 EG)?
2. Op welke wijze kunnen publieke belangen bij de introductie van (verdere) marktwerking volgens de SER in algemene zin het beste worden verankerd/geborgd (in beleid, regelgeving en toezicht)?
3. Welke ongewenste gevolgen van de introductie van (verdere) marktwerking voor de borging van publieke belangen onderscheidt de SER in algemene zin? En op welke wijze kunnen deze gevolgen volgens de SER worden tegengegaan?
4. Heeft de SER, als het gaat om de borging van publieke belangen, in algemene zin een visie op de positie en belangen van speciale doelgroepen, bijvoorbeeld consumenten en werknemers?
5. Welke rol en positie ziet de SER in algemene zin weggelegd voor toezichthouders bij de introductie van (verdere) marktwerking, zowel in de beoogde eindsituatie als in transitieperiodes?

Visie op (verdere) marktwerking in specifieke sectoren

Kan de SER haar algemene visie op marktwerking en publieke belangen verder uiteenzetten/illustreren aan de hand van enkele door de SER te kiezen concrete sectoren, en kan de SER daarbij nader ingaan op:

6. Welke effecten de introductie van marktwerking in deze sectoren volgens bestaande onderzoeken heeft gehad?
7. Wat er op basis van bestaand onderzoek gezegd kan worden over de doelmatigheid, kwaliteit, toegankelijkheid en werkgelegenheid in deze setoren na de introductie van (verdere) marktwerking? Wat is de mening van de SER over de wijze deze indicatoren worden geoperationaliseerd in het beleid en in het bestaande onderzoek?
8. Welke specifieke belemmeringen in deze sectoren er worden onderscheiden en welke ongewenste gevolgen van de introductie van (verdere) marktwerking en hoe de SER deze beoordeeld?
9. Op welke wijze de manier waarop de introductie van (verdere) marktwerking is vormgegeven, en dus welke instrumentkeuze is gemaakt (bijvoorbeeld concessieverlening, aanbesteding, verantwoordelijkheidsverdeling), van invloed is geweest op de gewenste en ongewenste gevolgen en de mogelijkheden tot bijsturing door de overheid?
10. Of en hoe kan worden gezorgd dat consumenten over voldoende informatie en middelen beschikken om beredeneerde keuzes te maken in de nieuw ontstane (markt-)situatie?
11. Is het instrumentarium van de marktmeesters die in deze sectoren optreden en de wijze waarop zij dat doen volgens de SER toereikend?

Visie op de toekomst

12. Voor welke sectoren ziet de SER mogelijkheden voor de introductie van (verdere) marktwerking in de toekomst en onder welke voorwaarden?
13. Wat is in het licht van de bovenstaande vragen de visie van de SER op de marktwerkingstoets die het kabinet dit jaar aan de Tweede Kamer heeft aangeboden?

Namens de leden van de vaste commissie voor Economische Zaken, stel ik u voor aldus te besluiten.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Tichelaar

Vergaderjaar 2008–2009

24 036

Marktwerking, deregulering en wetgevingskwaliteit

Nr. 358

GEWIJZIGDE MOTIE VAN HET LID VOS C.S. TER VERVANGING VAN DIE GEDRUKT ONDER NR. 352

Voorgesteld 30 september 2008

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat het onderzoek van het ministerie van Economische Zaken naar marktwerking heeft geleid tot nuttige conclusies, maar een aantal vragen onbeantwoord laat;

overwegende, dat onder meer niet altijd geheel duidelijk is hoe het publieke belang in specifieke sectoren is verankerd;

overwegende, dat niet duidelijk is hoe de belangen van betrokkenen, waaronder consumenten, werknemers, werkgevers en toekomstige generaties, hierbij gewogen worden;

overwegende, dat bovengenoemde vragen met name relevant geacht moeten worden in sectoren waar nu nog niet of nauwelijks marktwerking is;

verzoekt het Presidium om bijgaande vragen in een adviesaanvraag aan de Sociaal Economische Raad voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Vos
Vendrik
Ten Hoopen

Vragen ten behoeve van de adviesaanvraag over marktwerking van de Tweede Kamer aan de SER

Na verschillende studies werpt de vraag zich op hoe marktwerking in de toekomst moet worden vormgegeven. De Sociaal Economische Raad wordt gevraagd om, gelet op de lessen die getrokken kunnen worden uit marktwerkingoperaties in het verleden, aanbevelingen te doen over marktwerking in de toekomst.

Er is reeds veel onderzoek verricht naar marktwerking. De SER wordt gevraagd om deze studies, waaronder het onderzoek van de Minister van Economische Zaken, bij het advies te betrekken. Deze adviesaanvraag ligt in het verlengde van het eerdere rapport van de SER 'Ondernemerschap voor de publieke zaak'.

De volgende vragen kunnen in overleg met de SER leidend zijn in de uitwerking van de adviesaanvraag:

Marktwerking algemeen

1. Welke effecten heeft marktwerking in enkele te onderscheiden sectoren gehad voor de Nederlandse economie en samenleving?
2. Welke factoren hebben tot deze effecten geleid? Hoe kunnen doelstellingen van marktwerking, zoals doelmatigheid, kwaliteit, toegankelijkheid en werkgelegenheid geoperationaliseerd worden naar meetbare indicatoren?
3. Hoe kunnen belemmeringen bij de introductie en vormgeving van marktwerking in bepaalde sectoren worden verkleind, zodat de Nederlandse economie en samenleving meer voordelen kunnen halen uit marktwerking?
4. Hoe kan worden gezorgd dat negatieve effecten op de meest effectieve wijze bijgestuurd worden? Is de bevoegdheidsverdeling tussen Rijk en concessieverlener voldoende toegespitst op deze taak?
5. Hoe kan vermeden worden dat de beperkte duur van een concessieverlening gevolgen heeft voor de kwaliteit van de werkgelegenheid?
6. Contrasteert de beeldvorming over marktwerking met de feitelijke gevolgen van marktwerking voor onze economie en samenleving?
7. Ziet de SER andere sectoren waar marktwerking gunstige effecten voor de Nederlandse economie en samenleving kan hebben?

Publieke belangen

8. Welke publieke belangen onderscheidt de SER, mede in het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie (op basis van art. 86, 2 EG) en kan de SER van de verschillende publieke belangen definities geven?
9. Hoe kan worden gezorgd dat deze publieke belangen goed verankerd zijn in beleid, regelgeving en toezicht, mede met het oog op de belangen van consumenten en werknemers?
10. Hoe kunnen volgens de SER mogelijk nadelige gevolgen van marktwerking, in het licht van de gedefinieerde publieke belangen, worden weggenomen of in goede zin worden geborgd?
11. Hoe kan worden gezorgd dat consumenten over voldoende informatie en middelen beschikken om een beredeneerde keuze tussen verschillende aanbieders te kunnen maken?

Toezicht en regulering

12. Hoe kan worden gezorgd dat de regulering in de transitieperiode van een publiek monopolie naar marktwerking toereikend is?
13. Is het instrumentarium van de marktmeesters (o.a. NMa, NZA, AFM, OPTA, Dte) toereikend voor het bevorderen van eerlijke marktwerking en het houden van toezicht?